

Wyrok z dnia 10 czerwca 2003 r.

III RN 72/02

Orzeczenie Izby Odwoławczej Urzędu Patentowego powinno być podpisane przez wszystkich członków zespołu orzekającego.

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Andrzej Wasilewski, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 czerwca 2003 r. sprawy ze skargi N.V. S.T.T.C. z Indonezji na postanowienie Urzędu Patentowego RP w przedmiocie odmowy przyjęcia nowych odbitek znaku towarowego słowno - graficznego, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Urzędu Patentowego [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 10 kwietnia 2002 r. [...]

o d d a l i ł rewizję nadzwyczajną.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 22 lipca 1999 r. Urząd Patentowy RP odmówił przyjęcia nowych odbitek znaku towarowego słowno-graficznego M. zgłoszonego w dniu 24 lipca 1996 r. Powołując się na art. 42 ustawy z dnia 31 stycznia 1985 r. o znakach towarowych (Dz.U. Nr 5, poz. 17 ze zm.) Urząd Patentowy RP uznał, iż w tej sprawie zmiany zaproponowane przez zgłaszającego już po wniesieniu podania o zgłoszeniu znaku do rejestracji stanowią niedopuszczalną zmianę istoty zgłoszonego znaku.

Od powyższego postanowienia firma N.V. S.T.T. C. z Indonezji w dniu 20 sierpnia 1999 r. wniosła zażalenie, które na podstawie art. 318 ust. 3 w związku z art. 317 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 49, poz. 508 ze zm.) rozpatrzone zostało w Urzędzie Patentowym w Izbie Odwoławczej w trybie przepisów o ponownym rozpatrzeniu sprawy.

Postanowieniem z dnia 24 października 2001 r. Izba Odwoławcza Urzędu Patentowego RP utrzymała w mocy zaskarżone postanowienie.

Od postanowienia z dnia 24 października 2001 r. firma N.V. S.T.T. C. z Indonezji wniosła skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Naczelnny Sąd Administracyjny wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2002 r. stwierdził nieważność postanowienia dlatego - jak to wynika z uzasadnienia wyroku - że po pierwsze, zaskarżone postanowienie Izby Odwoławczej chociaż zostało wydane w trzyosobowym zespole orzekającym to podpisane zostało jedynie przez przewodniczącego zespołu, oraz po drugie - że w wydaniu zaskarżonego postanowienia brała udział osoba, która wcześniej rozpatrywała tę sprawę w Urzędzie Patentowym RP jako ekspert wydając postanowienie z dnia 22 lipca 1999 r.

W obu przypadkach nastąpiło rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. w związku z art. 277 ustawy Prawo własności przemysłowej oraz art. 107 § 1 k.p.a. i art. 24 § 1 pkt 5 k.p.a.

Od powyższego wyroku Prezes Urzędu Patentowego wniósł rewizję nadzwyczajną zarzucając rażące naruszenie prawa przez błędną jego wykładnię. Z uzasadnienia rewizji nadzwyczajnej wynika, że jej zarzuty dotyczą wykładni wskazanych w wyroku przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Według rewidującego Izba Odwoławcza nie jest odrębnym organem kolegialnym wyposażonym w kompetencje do wzruszenia decyzji (także postanowień) Urzędu Patentowego, a w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy nową decyzję (postanowienie) wydaje Urząd Patentowy. Z tego względu podpisanie jej jednoosobowo przez osobę uprawnioną do wydania decyzji (postanowień) w imieniu Urzędu Patentowego nie narusza art. 107 § 1 k.p.a. Jeżeli Urząd Patentowy jako centralny organ administracji rządowej rozpoznaje ponownie sprawę w postępowaniu będącym formą samokontroli (art. 127 § 3 k.p.a.), to nie ma postępowania instancyjnego uzasadniającego zastosowanie art. 24 § 1 pkt 5 k.p.a.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna swymi zarzutami nie objęła ustalonych w zaskarżonym wyroku okoliczności faktycznych. Ustaleniami tymi Sąd Najwyższy jest związany (por. art. 393¹¹ § 2 k.p.c. odpowiednio stosowany). Na tle tych bezspornych ustaleń, które dotyczą ponownego rozpatrzenia sprawy w Izbie Odwoławczej, wynikają w sprawie dwa zagadnienia. Pierwsze, czy postanowienie wydane po ponownym rozpoznaniu sprawy może być podpisane tylko przez przewodniczącego zespołu orze-

kającego i drugie, czy w skład zespołu orzekającego może wchodzić osoba, która wcześniej rozpoznawała tę sprawę wydając w imieniu Urzędu Patentowego postanowienie. Po rozpatrzeniu dwóch stanowisk - tego z negatywną odpowiedzią wyrażoną w wyroku NSA i przeciwnego - przedstawionego w rewizji nadzwyczajnej Prezesa Urzędu Patentowego, Sąd Najwyższy podzielił racje wyroku.

Wnioskom wynikającym z oceny prawnej ustawowo ukształtowanego modelu rozpatrywania spraw należących do Izby Odwoławczej nie można skutecznie przeciwstawić argumentu dotyczącego przyjętego w ustawie sposobu organizacji Izby Odwoławczej, że jak to z nieuzasadnioną dezynwolturą zostało napisane: „tzw. Izba Odwoławcza nie jest nawet odrębną komórką organizacyjną Urzędu Patentowego (art. 275 ust. 2 ustawy Prawo własności przemysłowej)”. Dlaczego brak wyodrębnienia Izby Odwoławczej w strukturach „komórki organizacyjnej” miałby powodować niemożność wyposażenia jej we właściwą kompetencję i odpowiadającą jej formę postępowania? Tego rewizja nadzwyczajna przekonująco nie uzasadniła. Wydaje się w związku z tym potrzebne rozważenie wynikających z rewizji nadzwyczajnej kwestii prawnych w kontekście następujących regulacji. Wśród zadań w sprawach własności przemysłowej należących do Urzędu Patentowego mieszczą się takie, które ustawa z dnia 30 czerwca 2002 r. Prawo własności przemysłowej (nazywana dalej ustawą) w art. 261 ust. 2 pkt 2 i 3 określa jako „orzekanie” (w sprawach udzielania patentów na wynalazek i praw ochronnych na wzory użytkowe oraz znaki towarowe, a także praw z rejestracji wzorów przemysłowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych) oraz „rozstrzygnięcie” (spraw w postępowaniu spornym w zakresie określonym ustawą). Stosownie do art. 264 ust. 1 ustawy orzekanie w sprawach, o których mowa w art. 261 ust. 2 pkt 2 i 3, a także w sprawach dokonywania wpisów do rejestrów, należy do osób wyposażonych w określone uprawnienia i powołanych przez Prezesa Urzędu Patentowego (ekspertów). Ekspert orzeka jednoosobowo, chyba że przewidziane jest orzekanie w większym składzie ekspertów. Gdy chodzi o unormowania ustawy określające zasady orzekania należy zwrócić uwagę zwłaszcza na to, że eksperci podlegają tylko ustawom, a nadzór Prezesa Urzędu Patentowego nie może wkraczać w zakres orzekania (art. 269).

Jeżeli chodzi o Izbę Odwoławczą, to jej ustroju dotyczą przepisy osobnego rozdziału (4) w tytule (VIII) ustawy poświęconym organom. Prezes Urzędu Patentowego tworzy Izbę Odwoławczą do rozpatrywania spraw w trybie ponownego rozpatrzenia na skutek wniosku strony (art. 275 ust. 1 i art. 244) oraz w trybie rozpatrzenia

skargi przesłanej przez Naczelnny Sąd Administracyjny w celu wypowiedzenia się co do jej zasadności (art. 275 ust. 1 i art. 249). W skład Izby Odwoławczej wchodzi osoby upoważnione do orzekania (art. 275 § 2 ustawy). Izbą Odwoławczą kieruje i sprawuje nad nią nadzór administracyjny Przewodniczący Izby Odwoławczej (art. 276 ustawy). Sprawy w Izbie Odwoławczej rozpoznaje się w zespołach orzekających w składach trzech lub pięciu osób wyznaczonych przez Przewodniczącą Izby Odwoławczej (art. 277 ustawy) na posiedzeniach, a w uzasadnionych przypadkach na rozprawie (art. 278 ust. 1 i 2 ustawy).

Tylko niektóre czynności postępowania w razie potrzeby i na podstawie zlecenia przewodniczącego zespołu mogą być przeprowadzone nie przez cały zespół orzekający ale przez jednego z jego członków (art. 278 ust. 3 ustawy). Jest raczej oczywiste, że „delegacja” do wykonywania „niektórych czynności związanych z toczącym się postępowaniem” nie może dotyczyć wydania orzeczenia. Z powyższego przeglądu przepisów ustawy określających ustrojowo-organizacyjne aspekty Izby Odwoławczej wynika, że jest to, po pierwsze, organ Urzędu Patentowego przez ustawę wyposażony w kompetencje do rozpatrywania określonych spraw z zakresu właściwości Urzędu Patentowego i po drugie, że Izba Odwoławcza ma też ustawowo ukształtowaną strukturę, w tym także w zakresie organizacji sprawowanego nad nią nadzoru administracyjnego.

Przechodząc do kwestii proceduralnych należy wstępnie zauważyć, że postępowanie w sprawach takich jak ta, której dotyczy rozpatrywana rewizja nadzwyczajna, to jest podlegających w Urzędzie Patentowym orzekaniu w rozumieniu wspomnianego wyżej art. 261 ust. 2 pkt 2 ustawy, zostało uregulowane w przepisach tytułu VI Postępowanie zgłoszeniowe i rejestrowe. Przepisy te, łącznie z przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego, które podlegają zastosowaniu, jeżeli ustawa nie zawiera szczególnego określenia (por. art. 252), obejmują całą problematykę proceduralną.

Z punktu widzenia rozważanych w sprawie kwestii, istotne wydaje się podkreślenie zasady ponownego na wniosek strony rozpatrywania sprawy w Izbie Odwoławczej (art. 244 ust. 1 i ust. 3 ustawy). Strona dysponuje uprawnieniem do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy w określonym terminie, uprawnieniem podobnym do tego, jakie w „zwykłym” procesie administracyjnym zapewnia stronie odwołanie do wyższej instancji. Decyzja Urzędu Patentowego, tak jak decyzja organu pierwszej instancji, przed upływem terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpa-

trzenie sprawy nie podlega wykonaniu (art. 244 ust. 5 ustawy). Ze względu na pozycję Urzędu Patentowego w hierarchii organów administracji rządowej (por. art. 259 ustawy w związku z art. 5 § 2 pkt 4 k.p.a.), jego decyzje nie podlegają kontroli instancyjnej, ale nie są decyzjami ostatecznymi, a sprawa podlega ponownemu rozpoznaniu w postępowaniu, podobnym do postępowania odwoławczego. Jest to, co trzeba podkreślić, postępowanie z udziałem stron prowadzone z zachowaniem ogólnych zasad procesu administracyjnego przed organem orzeczniczym o ustawowo ukształtowanej strukturze.

Jeżeli w rewizji nadzwyczajnej przywołuje się porównanie z instytucją „samokontroli” określoną w art. 127 § 3 k.p.a., to warto nie tracić z pola widzenia, wspomnianych wyżej specyficznych dla rozpatrywania spraw należących do Izby Odwoławczej odrębnych regulacji, mających pierwszeństwo przed analogicznymi, ale inaczej uregulowanymi instytucjami Kodeksu postępowania administracyjnego (por. art. 252 ustawy).

Stosownie do art. 245 ust. 1 ustawy, w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy w Izbie Odwoławczej, Urząd Patentowy wydaje decyzję, w której utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo uchyla ją w całości lub w części i rozstrzyga co do istoty sprawy. Na tle tego przepisu w rewizji nadzwyczajnej wyrażono stanowisko, według którego w postępowaniu wynikającym z wniosku strony o ponowne rozpoznanie sprawy, rola Izby Odwoławczej polegałaby na „rozpatrzeniu sprawy”, a podejmowanie orzeczenia (decyzji lub postanowienia) nie należałoby już do zespołu orzekającego, który w Izbie Odwoławczej sprawę rozpoznawał, lecz do Urzędu Patentowego. Takie „rozdwojenie” postępowania z wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy, zdaniem Sądu Najwyższego, nie ma podstaw w przedstawionych wyżej przepisach ustawy Prawo własności przemysłowej. Stanowisko rewizji nadzwyczajnej pozostaje w sprzeczności z określonym w tej ustawie modelem ponownego rozpoznania sprawy w postępowaniu przed zespołem „orzekającym” Izby Odwoławczej.

W konsekwencji powyższych ustaleń, jeżeli zespół orzekający po rozpatrzeniu sprawy na posiedzeniu (rozprawie) w swym odpowiednim składzie (por. art. 277 i art. 278 ust. 1 i ust. 2 ustawy) wyda orzeczenie (w tym wypadku postanowienie), to jest to orzeczenie tego składu orzekającego i nie może budzić wątpliwości, że powinno być ono podpisane przez wszystkie osoby, które brały udział w jego wydaniu. Zastosowaniu bowiem podlega zasada podpisywania orzeczenia przez każdą z osób, która orzeczenie (decyzję lub postanowienie - por. art. 107 § 1 i art. 124 § 1 k.p.a.)

wydała. Wbrew argumentacyjnej sugestii rewidującego, w przepisach ustawy Prawo własności przemysłowej, nie ma regulacji odmiennej (por. art.252 ustawy), która umożliwiłaby odstępstwo w tym zakresie od przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozstrzygnięcie drugiej z rozważanych w sprawie kwestii po myśli zaskarżonego wyroku, również stanowi konsekwencję ustawowo ukształtowanego modelu postępowania w Izbie Odwoławczej, podobnego - jak to wyżej przedstawiono - w zasadniczych aspektach do odwoławczego postępowania instancyjnego. Jeżeli zgodnie z regułami postępowania odwoławczego, wyklucza się dopuszczalność udziału w tym postępowaniu osoby, która uczestniczyła w wydaniu orzeczenia w niższej instancji, to zakaz ten (por. art. 24 § 1 pkt 5 k.p.a.) - jak to zasadnie przyjęto w zaskarżonym wyroku - powinien mieć odpowiednie zastosowanie do postępowania w sprawach własności przemysłowej, które zostały ukształtowane ustawowo z określeniem organów (osób, zespołów orzekających) rozpoznających sprawę i wydających orzeczenia w imieniu Urzędu Patentowego. Zasada ochrony istoty postępowania odwoławczego, którą wyraża art. 24 § 1 pkt 5 k.p.a., odnosi się z tych samych względów do postępowania w Izbie Odwoławczej.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy uznał, że rewizja nadzwyczajna nie miała usprawiedliwionych podstaw i w związku z tym orzekł stosownie do art. 393¹² k.p.c.

=====